

Fractie van Gemeentebelangen Overbetuwe

Uw brief van 22 april 2025	Uw kenmerk S-721	Ons kenmerk 2025-021878	Datum 6 mei 2025	Verzonden d.d.
Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen S-721		Behandeld door R. van Oorschot	Telefoonnummer 0481 712570	Bijlage(n) 1

Geachte fractie van Gemeentebelangen Overbetuwe en overige leden van de gemeenteraad,

Op 22 april 2025 stelde uw fractie schriftelijke vragen over de voortgang met betrekking tot het amendement Vastleggen Erfgoed. Graag beantwoorden wij uw vragen.

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot dit onderwerp?

Nadat het [amendement D66 GBO CDA VVD GL CDA vastleggen erfgoed](#) is aangenomen op 2 juli 2024, is er een opdracht uitgezet voor de inventarisatie van cultureel erfgoed. Voorafgaand aan de gunning heeft in december 2024 een gesprek plaatsgevonden met een afvaardiging van de historische verenigingen, de portefeuillehouder en ambtelijke ondersteuning.

Conform de opdracht werkt Bureau BUITEN met diverse partners¹ aan een eerste inventarisatie van ons erfgoed. Dit zal ons een goed beeld bieden van de aanwezige informatie, de kansen voor ons erfgoed en waar zich eventueel nog hiaten bevinden. Bureau BUITEN werkt samen met de ambtelijke werkgroep cultureel erfgoed, waarvan de beleidsmedewerker cultureel erfgoed, beleidsmedewerker recreatie en toerisme, medewerker archeologie en monumenten en de strategisch adviseur omgevingsvisie deel uitmaken. De resultaten uit de eerste fase van de inventarisatie worden beschikbaar in een aantal kaartlagen, die in te lezen zijn in de interne datatools van de gemeente Overbetuwe voor integrale projectinformatie.

Helaas hebben twee van de vier historische verenigingen tot op heden niet meegewerkt aan het inventarisatieproces omdat zij een andere visie hebben op de wijze waarop de inventarisatie vorm zou moeten krijgen. Wij vinden de betrokkenheid van de historische verenigingen van belang om te komen tot een zo breed mogelijke inventarisatie. Daarom hebben we een tweede fase toegevoegd aan de inventarisatie om eventuele hiaten aan te kunnen vullen.

Deze volgende fase van de erfgoedinventarisatie wordt ingeluid door het delen van het rapport van Bureau BUITEN met de historische verenigingen en hierover in gesprek te gaan. De vraag aan de historische verenigingen is om feedback te geven op het rapport en aan te geven wat in hun ogen nog zou moeten worden toegevoegd.

¹ Denk hierbij aan (selectie): historische verenigingen, musea, kennisinstituten, overheden en inwoners.

2. Welke opdracht heeft het extern bureau dat de uitvoering doet gekregen en/of welke afspraken zijn met dat extern bureau gemaakt wat betreft inhoudelijke richtlijnen, criteria of uitgangspunten ten aanzien van:

a. de definities van cultureel erfgoed;

De opdracht is gebaseerd op het begrippenkader dat de Omgevingswet hanteert voor cultureel erfgoed:

- Monumenten;
- Archeologische monumenten;
- Stads- en dorpsgezichten;
- Cultuurlandschappen;
- Roerend en immaterieel erfgoed;

De Omgevingswet definieert ook werelderfgoed: *“op het grondgebied van Nederland gelegen cultureel en natuurlijk erfgoed dat op grond van het werelderfgoedverdrag is opgenomen in de Lijst van het Werelderfgoed”*. In Overbetuwe betreft dat de Neder-Germaanse Limes: met daarin o.a. de Romeinse tempels onder de Grote Kerk in Elst. Daarnaast is in de opdracht de toevoeging van erfgoedgemeenschappen opgenomen, in lijn met het Verdrag van Faro.

b. de systematiek van de inventarisatie;

De keuze voor het bureau is gemaakt op basis van hun plan van aanpak dat uitgebreid bureauonderzoek, een grondige inventarisatie, een innovatief participatietraject en het ontwikkelen van een digitale en interactieve kaart bevat. Het team van het bureau combineert bureauonderzoek met gesprekken en creatieve werksessies met erfgoedprofessionals en de bredere samenleving. Erfgoedparticipatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt, conform het Verdrag van Faro dat op dit moment in een ratificatieprocedure zit.

c. het opstellen van een afwegingskader;

Uit het plan van aanpak van Bureau BUITEN:

*“Met het waarderen van erfgoed maken we indirect een soort keuze over wat we **verstaan onder erfgoed**, wat we **waard vinden om te behouden** en **door te geven aan toekomstige generaties**. Er is geen vaste manier om erfgoed te waarderen. Bij waarderen denken we misschien al snel aan financiële waarde (bijvoorbeeld bij museumstukken) of historische waarde (waardestelling door deskundigen), maar wie bepaalt eigenlijk wat ‘erfgoed’ is? Het Verdrag van Faro stelt dat iedereen het recht heeft om zelf te mogen benoemen wat erfgoed is. Wat vinden we als samenleving belangrijk om te behouden, beschermen en door te geven aan volgende generaties? En wie is ‘we’ eigenlijk in deze context?”*

Op basis van deze vragen hebben we in het inventarisatieproces voldoende ruimte gemaakt voor participatie en (co-)waardering. Om een besluiten te nemen over wat we als gemeente van belang achten en waar we op in willen zetten, is deze eerste brede inventarisatiefase noodzakelijk. In het rapport van Bureau BUITEN is een advies opgenomen over mogelijke vervolgstappen en waardering. We hebben gekozen voor een aanpak aan de hand van de volgende vragen, conform het eerder vastgestelde Plan van Aanpak cultureel erfgoed.

- Wat *hébben* we aan cultureel erfgoed (= inventarisatie en aanvullen waar nodig)?
- Wat *móeten* we met ons cultureel erfgoed (= behoud en bescherming)?
- Wat *kúnnen* we met ons erfgoed (= kansen voor ontwikkeling)?
- Wat *vinden* we van ons erfgoed (= waardering)?

d. het waarborgen dat de gebruikte informatiebronnen representatief en deskundig zijn?

Bureau BUITEN heeft ruime ervaring met erfgoedvraagstukken in diverse vormen. De professionaliteit van het bureau in combinatie met de expertise die wij reeds in huis hebben binnen de gemeentelijke organisatie, geeft ons vertrouwen in de selectie en beoordeling van informatiebronnen. De eerdere betrokkenheid van Bureau BUITEN bij het Masterplan Romeins Verleden voor de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen geeft ons vertrouwen in hun kennis van de lokale context. Het team van het bureau bestaat uit drie ervaren adviseurs op het gebied van erfgoed, recreatie en toerisme. Bureau BUITEN beschikt over uitgebreide expertise in participatieve processen, met ruime ervaring in het betrekken van diverse stakeholders bij erfgoedprojecten. Daarnaast is één van drie adviseurs GIS-specialist (Geografische Informatiesystemen). De professionaliteit van het bureau is in dit proces aangevuld met de professionele expertise die binnen de gemeentelijke organisatie aanwezig is. In de werkgroep cultureel erfgoed zijn verschillende disciplines binnen de organisatie vertegenwoordigd, zoals onder andere *cultureel erfgoed binnen het sociaal domein, recreatie en toerisme en archeologie en monumenten*.

3. Hoe wordt de voortgang en kwaliteit van de uitvoering van de opdracht door het college gemonitord?

De voorzitter van de werkgroep heeft gedurende het proces driewekelijks overleg met het team van Bureau BUITEN gevoerd, maandelijks een terugkoppelingsgesprek met de portefeuillehouder georganiseerd en de overige werkgroepleden grondig op de hoogte gehouden. Zo hebben we gezamenlijk de voortgang van het proces kunnen bewaken, die tot nog toe conform de opdracht en planning zijn verlopen.

4. Heeft het extern bureau het rapport over de inventarisatie en waardering al opgeleverd of is het college tussentijds hierover geïnformeerd?

Het rapport wordt, conform het plan van aanpak, opgeleverd in week 21 (19 mei). In juni gaat de portefeuillehouder samen met ambtelijke ondersteuning om tafel met de historische verenigingen om de resultaten van deze eerste fase te bespreken. De interne werkgroep cultureel erfgoed verwerkt de uitkomsten van dit gesprek en eigen aanbevelingen in een plan van aanpak voor de volgende fase van de erfgoedinventarisatie. Dit plan van aanpak en het rapport van Bureau BUITEN, worden gedeeld met de gemeenteraad.

5. Zo ja, wat is de mening tot nu toe van het college hoe dit onderwerp is/wordt opgepakt?

De opdracht wordt door Bureau BUITEN uitgevoerd conform de gemaakte afspraken en daarbij wordt samengewerkt met intern en extern betrokkenen. Door open communicatie met alle betrokken partijen te waarborgen en adequate reactie te geven op geuite zorgen, zien wij als college de voortgang en volgende stappen in het proces met vertrouwen tegemoet.

6.

a. Heeft het college ook signalen opgevangen hoe het met de uitvoering staat?

Zie hiervoor de beantwoording van vragen 1 en 4.

b. En zijn die positief of negatief?

Zie hiervoor de beantwoording van vraag 5.

c. Of herkent het college de informatie die GBO heeft gekregen?

Het college herkent de informatie en heeft hierop geacteerd.

7.

a. Wat voor gevolgen zijn er wat het college betreft indien inderdaad sprake blijkt te zijn van een niet goed en volledig uitgevoerde inventarisatie?

Het college ziet dat de uitvoering van de huidige inventarisatie-opdracht overeenkomt met de opdracht uit het eerder vastgestelde Plan van Aanpak cultureel erfgoed. Gezien de beperkte opdrachtperiode, de breedte en de omvang van deze opdracht is er ondanks onze inspanningen kans op ontbrekende informatie. Deze mogelijke hiaten vullen wij dan ook graag aan in een volgende fase in samenwerking met erfgoedpartners uit de gemeente.

b. Of onderschrijft het college deze opvatting niet?

Zie hiervoor de beantwoording van vraag 7a.

8.

a. Indien het eerste deel van vraag 7 klopt, is er dan geen sprake van het leveren van een wanprestatie door het extern bureau?

Niet van toepassing.

b. En het op een onjuiste manier besteden van gemeenschapsgeld?

Niet van toepassing.

c. En denkt het college dan aan het terugvorderen van al betaalde kosten?

Niet van toepassing.

9. Op welke wijze wordt de raad geïnformeerd over de kwaliteit en bruikbaarheid van het rapport?

Zie hiervoor de beantwoording van vraag 4.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D.C. van Eeten

R.P. Hoytink-Roubos